

Et kommatilfelle

Når flere adjektiver står foran samme substantiv, skal det ofte være komma mellom dem: en gammel, god regel.

Kommaet sideordner dem, dvs. plasserer dem på samme nivå grammatisk. Her er noen eksempler fra en roman, først fire korrekte: et pent, alminnelig hus – en fuktig, råkald morgen – det triste, ensformige livet – det hvite, muslingformede øret. Så fire ukorrekte: en blyg, ung pike – en rund, liten eske – den ensomme, unge mannen – hun kjente et skuffet, lite stikk.

Sammenlign eksemplene ved å lese dem høyt. Forhåpentlig vil du lese de fire siste uten pause mellom adjektivene og med sterkere trykk på det første enn på det andre: en *blyg* ung pike. Det betyr at adjektivene ikke er regnet som sideordnet, og at kommaet ikke skulle stått i de fire siste eksemplene. Det er ikke en pike som er blyg og ung; en [blyg, ung] pike, men en ung pike som er blyg: en blyg [ung pike]. Nyansen gir forskjell i betydning, «noen få gule strå» er ikke akkurat det samme som «noen få, gule strå».

Dette henger sammen med at rekkefølgen av adjektivene viser hvor løs eller fast tilknytning de har til substantivet som de står foran. Hvis en tenker på et bestemt barn og sier «det er en snill liten gutt», er det en mer opplagt sak at han er liten enn at han er snill. Det er det siste som er verdt å framheve her og nå. Hvis det derimot er en sammenheng der begge skal framheves, blir det sideordning og komma.

Enig eller uenig i «en gammel, god regel» / «en god gammel regel»? «En rød, pen kjole / en pen rød kjole»?

Dag Gundersen, ordbokredaktør og professor i nordisk språkvitenskap